

Nr. înreg. 3300 / 15.02.2018

Către,

Ministerul Educației Naționale

În atenția domnului ministru Valentin Popa

Stimate Domnule Ministru,

Pe această cale permiteți-ne să Vă aducem la cunoștința Dvs. complexitatea situației cu care se confruntă sistemul de învățământ din județul nostru.

Știm, și suntem ferm convinși că fără bunăvoința și ajutorul Dumneavoastră și al aparatului instituției pe care o conduceți, îmbunătățirea sistemului educațional nu se poate realiza. Din acest motiv, fără a Vă obosi cu enumerarea acelor probleme de care deja aveți cunoștință, așteptăm susținerea Dumneavoastră în ceea ce privește rezolvarea unor probleme la nivelul județului Harghita.

Una dintre aceste probleme se leagă de **dificultatea cu care se confruntă elevii aparținând naționalităților minoritare în procesul de însușire a limbii române**. Suntem convinși că această dificultate se poate soluționa numai prin schimbarea modalității de evaluare și a punerii în aplicare a noilor programe și a manualelor școlare speciale privind disciplina Limba și literatura română pentru învățământul gimnazial și liceal, astfel încât acestea să permită favorizarea integrării lingvistice, sociale, profesionale a elevilor care aparțin minorităților naționale.

În continuare, referitor la **finanțarea de bază a unităților de învățământ preuniversitar pe baza costului standard per elev/preșcolar**, aș dori să Vă aduc la cunoștință că valoarea costului standard pentru coeficientul 1 acoperă necesarul de salarii și contribuții în proporție de numai 82%. Prin urmare, Vă rugăm să susțineți ca la modificarea, respectiv completarea *Hotărârii Guvernului nr. 136/2016 privind aprobarea normelor metodologice pentru determinarea costului standard per elev/preșcolar și stabilirea finanțării de bază de la bugetul de stat, din sume defalcate din T.V.A. prin bugetele locale, pe baza costului standard per elev/preșcolar, pentru toți preșcolarii și*

Pentru materializarea modelului german e nevoie de angajatori în sectoare industriale care se folosesc de personal calificat și care, în plus, sunt dispuși să investească în laboratoare, în formarea cadrelor didactice, în susținerea stagiilor de practică, în planificarea și realizarea conținuturilor. Acestea înseamnă un anumit ordin de mărime, orientare către planificarea pe termen lung, o anumită cultură organizațională și o anumită responsabilitate socială practică sustenabil. Toate acestea se găsesc în România în cantități mici, izolate în anumite regiuni - cazul cel mai bine cunoscut fiind cel al investitorilor germani din Brașov, care au contribuit la înființarea cunoscutei școli profesionale Kronstadt. Organizația firmelor germane de aici, cu sprijinul Forumului german din Brașov, au reușit ca primăria și inspectoratul școlar să le pună la dispoziție Hidrotehnica, fosta școală profesională. Școala a fost reorganizată și dotată cu aparatură de ultimă oră și au fost înființate ateliere școlare, aici se desfășoară învățământ dual pentru formarea personalului calificat din cadrul firmelor metalurgice germane. Există potențial pentru astfel de inițiative în zonele puternic industrializate cu investiții din spațiul germanic, precum sunt Sibiu și Timișoara.

Organizarea duală a formării profesionale inițiale din Germania e rezultatul unor evoluții instituționale de multe decenii și este consubstanțială unei economii orientată puternic către manufactura cu înaltă valoare adăugată. Învățământul profesional dual, așa cum este organizat în Germania, este o modalitate fezabilă de formare de muncitori calificați doar pentru unele localități în care sunt suficienți investitori dispuși la o astfel de investiție responsabilă din punct de vedere social. În cazul României, în afara unor insule de concentrare a investițiilor în industrii cu aport tehnologic înalt, dezvoltarea economică este prinsă într-un acut cerc vicios al resurselor umane slab calificate și al investițiilor industriale firave.

Deasemenea, vă prezentăm mai jos propunerile agenților economici cu privire la modificarea organizării învățământului dual:

Participarea la formare să aducă beneficii pe termen scurt atât antreprenorului, cât și elevului:

- pe durata cursului de formare elevul să fie remunerat cu salariul minim pe economie, iar antreprenorul să nu plătească impozit pentru această perioadă;
- în cazul în care elevul renunță la forma de învățământ dual, să fie obligat la restituirea costurilor de școlarizare către statul român.

În opinia noastră, reformarea și dezvoltarea sistemului învățământului profesional și a instituțiilor de învățământ, revizuirea legislației din domeniu precum și sprijinirea agenților economici și a tinerilor antreprenori prin oferirea diferitelor facilități fiscale sunt

îmbunătățirea evaluării și certificării competențelor profesionale, implicarea agenților economici și partajării răspunderilor.

- 3. Elaborarea unui program național de finanțare care să aibă ca scop construirea, dezvoltarea, modernizarea și extinderea infrastructurii fermelor didactice.**

Dezvoltarea competențelor de comunicare în limba română ale elevilor care aparțin minorităților naționale din județul Harghita

Consiliul Județean Harghita, recunoscând rolul important al învățământului în procesul de transformare al societății acordă o atenție deosebită dezvoltării sistemului de învățământ și consideră că este important ca elevii aparținând minorităților maghiare din județ să învețe limba română, limba oficială a statului cu mai mult succes.

Sistemul românesc de învățământ, prin structura sa, oferă deschidere spre multilingvism, având în vedere că pe lângă formele de învățământ în limba maternă română asigură cadrul legal pentru forme de învățământ în limbile minorităților naționale.

În opinia noastră este necesară introducerea unei noi abordări a studierii limbii române în cadrul învățământului în limbile minorităților naționale, cel bazat pe modelul comunicativ-funcțional al limbilor străine, care vizează formarea competențelor de comunicare prin eficientizarea învățării, predării, evaluării limbii române ca a doua limbă.

Deși s-a inițiat proiectarea curriculum-ului pentru elevii care învață limba română ca a doua limbă/limbă nematernă, studiul limbii române ca limbă nematernă se realizează în prezent doar la învățământul primar, respectiv în clasa a V-a din învățământul gimnazial după programe și manuale speciale. Pentru celelalte structuri a învățământului preuniversitar încă nu s-a finalizat elaborarea programelor și manualelor specifice de predare a disciplinei de Limba și literatura română.

Pentru elevii din regiunea noastră limba română este „a doua limbă/limbă nematernă”, motiv pentru care considerăm că este necesară schimbarea conceptului de predare a limbii române. Performanțele slabe obținute la disciplina Limba și literatura română la Evaluările Naționale precum și la examenul de bacalaureat ale elevilor care studiază în școlile cu limba de predare în limbile minorităților naționale justifică **necesitatea introducerii în cel mai scurt timp posibil a manualelor speciale de limba și literatura română, concepute și elaborate pe baza programelor școlare pentru învățământul gimnazial, aprobată prin OMEN nr.3393/2017 privind aprobarea programelor școlare pentru învățământul gimnazial.**

Totodată menționăm faptul că Consiliul Județean Harghita continuă eforturile pentru îmbunătățirea procesului de dezvoltare a regiunii. În contextul Programului Operațional Capital Uman 2014 – 2020 considerăm că este important faptul că realizarea celor mai importante obiective în domeniul educației să beneficieze de finanțare din fonduri europene. În Programul Operațional Capital Uman 2014 – 2020, Axa prioritară 6, Obiectivul Specific nr.6.5 - **Creșterea numărului de oferte educaționale orientate pe formarea de competențe și pe utilizarea de soluții digitale/de tip TIC în procesul de predare**, respectiv Obiectivul Specific nr.6.6 – **Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul preuniversitar în vederea promovării unor servicii**

educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli inclusive – sunt posibilități pentru a **elabora proiecte care ar contribui la dezvoltarea competențelor de comunicare în limba română al elevilor care aparțin minorităților naționale, și nu numai, ar îmbunătăți și metodele de predare a profesorilor de limba română.** Obiectivele specifice 6.5 și 6.6 însă se vor desfășura în forma unui mecanism non competitiv, beneficiar fiind Ministerul Educației Naționale, consiliul județean nu poate participa la cererea de propuneri de proiecte.

În acest sens, avem rugămintea de a acorda atenție pentru elaborarea unui proiect, care să aibă ca scop dezvoltarea competențelor de comunicare în limba română ale elevilor care aparțin minorităților naționale – cu accent pe comunicare și pe învățare prin metode alternative, cu metode de stimulare și motivare.

Întrucât, Consiliul Județean Harghita are o experiență bogată în implementarea proiectelor cu finanțare europeană, ar dori să se implice ca partener într-un proiect comun cu Ministerul Educației Naționale, pentru realizarea obiectivelor sus menționate.

Având în vedere cele prezentate mai sus, **Vă rugăm să binevoiți a ne acorda sprijinul Dvs. în asigurarea schimbării modalităților/programului de evaluare și a punerii în aplicare a noilor programe, manuale școlare speciale/specifice al disciplinei Limba și literatura română pentru învățământul gimnazial și liceal, astfel contribuind la favorizarea integrării lingvistice, sociale, profesionale a elevilor care aparțin minorităților naționale.**

Programul „Școală după școală”

Sistemul românesc de învățământ, prin structura sa, oferă posibilitatea prin lege, ca la solicitarea părinților, unitățile de învățământ să organizeze complementar programului școlar obligatoriu, programul „Școală după școală”, în parteneriat cu autoritățile publice locale, alți parteneri sociali. Finanțarea programului se poate realiza din bugetul autorităților locale, din activități școlare și extrașcolare, din donații, sponsorizări, prin suportul financiar al părinților, din programe finanțate din fonduri europene, iar pentru elevii proveniți din grupurile dezavantajate se poate sprijini financiar programul „Școală după școală” din bugetul de stat.

Pe de o parte, programul „Școala după școală” se adresează elevilor cu scopul de a oferi servicii specializate de îndrumare și supraveghere după terminarea programului școlar, oferind oportunități de învățare formală și nonformală pentru consolidarea competențelor și de a-i sprijini pe părinții care au la dispoziție timp redus sau nu au cu cine lăsa copii după finalizarea orelor de curs. Considerăm că acest program reprezintă un serviciu integrat, modern și competitiv, care crește valoarea actului educativ.

Pe de altă parte, programul „Școala după școală” este proiectată astfel încât să răspundă cu prioritate nevoilor elevilor aparținând grupurilor dezavantajate, oferind servicii de învățare remedială în scopul prevenirii abandonului școlar și ameliorării performanțelor școlare ale copiilor care provin din familii marginalizate și excluse social.

După cum este cunoscut, au apărut diverse situații mai mult sau mai puțin legale de achitare a serviciilor oferite în cadrul programului „Școală după școală” de către cadrele didactice. Însă, clarificările aduse modalității de derulare a programului „Școală după școală” permite ca orele prestate în cadrul programului să fie plătite cadrelor didactice implicate în program ca ore suplimentare și nu prin achitarea serviciilor prestate de către cadrele didactice pe bază de facturi emise în calitate de persoane fizice autorizate. Motiv pentru care s-a creat un blocaj, cadrele didactice, unitățile de învățământ renunță la participarea în program.

Luând în considerare posibilitățile financiare limitate ale autorităților publice locale, a partenerilor social precum și lipsa altor surse financiare, pentru asigurarea șanselor egale la educație formală și non formală pentru toți elevii, indiferent de apartenență socială, în opinia noastră pentru sustenabilitatea programului „Școala după școală” în toate unitățile de învățământ ar fi oportun ca finanțarea programului să fie asigurat de la bugetul de stat.

Deasemenea, considerăm că în vederea asigurării organizării a acestui program în toate unitățile de învățământ, la nivel național, trebuie elaborate proceduri și normele metodologice administrativ financiare naționale exacte și clare cu privire la implementarea și desfășurarea organizării programului „Școala după școală”.

Având în vedere cele prezentate mai sus, **Vă rugăm cu respect** Domnule Ministru ca împreună cu specialiști din Ministerul educației naționale să găsiți o soluție viabilă pentru asigurarea, dezvoltarea, îmbunătățirea și funcționarea optimă a programului „Școala după școală” în toate unitățile de învățământ, prin revizuirea, schimbarea legislației referitoare la acest act educativ, respectiv să susțineți propunerile noastre la forurile decizionale referitoare la posibilitatea finanțării din bugetul de stat al programului „Școala după școală”.

Finanțarea de bază a unităților de învățământ preuniversitar pe baza costului standard per elev/preșcolar

În urma analizei legislative privind *Hotărârea de Guvern nr. 959/2017 din 28 decembrie 2017 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 136/2016 privind aprobarea normelor metodologice pentru determinarea costului standard per elev/preșcolar și stabilirea finanțării de bază de la bugetul de stat, din sume defolcate din T.V.A. prin bugetele locale, pe baza costului standard per elev/preșcolar, pentru toți preșcolarii și elevii din învățământul general obligatoriu particular și confesional acreditat, precum și pentru cei din învățământul profesional și liceal acreditat, particular și confesional, precum și a analizei Inspectoratului Școlar Județean Harghita privind necesarul real de fonduri pentru finanțarea de bază a învățământului preuniversitar, vă comunicăm următoarele:*

Majorarea valorii costului standard pe elev din anul 2018 (4.413 lei/elev la gimnazial-urban) cu aproximativ 18 % față de aceeași valoare de anul 2017 (3.740 lei/elev la gimnazial-urban) a fost oportună pentru acoperirea creșterilor salariale prevăzute pentru anul 2018. Totuși considerăm că din punct de vedere tehnic, valoarea costului standard pentru coeficientul 1 de 4.413 lei pe anul 2018 acoperă necesarul de salarii și contribuții numai în proporție de aproximativ 82%.

În continuare, Vă prezentăm principalele cauze, ale deficitului finanțării pe elev, majoritatea dintre ele fiind consecința unei situații specifice existente și în județul Harghita, atât în planul învățământului în limbile minorităților, cât și datorită condițiilor geografice/administrative diferite față de majoritatea celorlalte județe: învățământul în limbile minorităților, situații minoritare în aproape toate localitățile județului, grad de calificare ridicat al cadrelor didactice, ponderea mediului rural relativ mare.

Având în vedere faptul că, în clasele din învățământul primar de stat în alternativa **step by step** conform reglementărilor în vigoare activează două cadre didactice învățători, statul asumându-și obligația să asigure prin sistemul de finanțare două salarii brute complete. Având în vedere această necesitate și această situație, pentru a elimina această situație de subfinanțare și în vederea asigurării unei finanțări complete **propunem ca costul standard al învățământului primar step by step, inclusiv în învățământul în limbile minorităților naționale, să fie dublul cvantumului standard al învățământului primar tradițional. În prezent aceste cheltuieli sunt acoperite în proporție de doar 80%. Totodată susținem ca această măsură să fie aplicată și costurilor standard care se referă la învățământul în limbile minorităților naționale.**

Având în vedere faptul că în sistemul actual de finanțare **judetele cu învățământ în limbile minorităților naționale, respectiv cele cu zone izolate, cu grad ridicat de dispersie geografică** (Alba, Tulcea, Satu Mare, Sălaj, Ialomița, Harghita, Covasna, Bihor etc.) înregistrează anual un deficit la capitolul salarii și alte drepturi salariale de cel puțin 15-20% **propunem majorarea coeficienților de corecție pentru învățământul în limbile minorităților naționale, pentru cheltuielile cu salariile, sporurile, indemnizațiile și alte drepturi salariale în bani, stabilite prin lege, precum și contribuțiile aferente acestora cu cel puțin 18%.**

Propunerea este susținută prin faptul că în opinia noastră coeficientul de corecție pentru limbile minorităților naționale sunt mai mici în raport cu realitatea oglindită în curriculumul fiecărui nivel de învățământ în parte. Explicația pentru solicitarea noastră de creștere a coeficienților de corecție constă în modificările succesive ale legislației privind planul de învățământ și al curriculumului, după ce s-au stabilit acești coeficienți de corecție.

De exemplu, în învățământul primar, costul suplimentar pentru minorități este în acest moment (conform HG 959/2017) 0,170 atât în mediul urban, cât și în mediul rural, fiind mai mic cu 0,030 decât cel din anul 2012 (0,200). Acel coeficient din 2012 a fost calculat la vremea respectivă prin compararea celor 24 de ore ale învățătoarelor care predau în limbile minorităților cu cele 20 de ore ale învățătoarelor care predau doar în limba română ($24/20=1.2$). În ultimii ani au intervenit însă o serie de modificări/completări ale legii învățământului privind predarea unor discipline ale elevilor din ciclul primar (inclusiv în clasele pregătitoare) de profesori de specialitate calificați (religie, limbi străine, educație fizică), din care cauză raportul de comparare a învățătoarelor nu mai este de 24 la 20, ci 20 la 16 (diferența fiind în ambele cazuri cele 4 ore de limba și literatura maternă), **iar coeficientul suplimentar (real) este de 1,25, care în termeni valorici înseamnă aprox. 100 de lei pentru fiecare elev minoritar din ciclul primar !!** Deoarece aceste fenomene se repetă aproape identic și în cazul celorlalte nivele de învățământ (gimnazial, liceal, etc.), putem constata că județul ar mai trebui să beneficieze anual – în baza costului standard - de apr. 100 lei X 45000 elevi = **4.500.000 lei, practic o mare parte din depășirea inițială, prezentată mai sus.**

Totodată, din cauza specificului județului, aproape toate localitățile au o populație compusă din una majoritară (maghiară sau română, după caz), dar și o populație minoritară (română sau maghiară, după caz), adică avem foarte puține localități monoetnice, ceea ce conduce la constituirea foarte grea a claselor minorităților (indiferent de etnie), de regulă cu clase sub numărul maxim permis de lege, presupunând costuri suplimentare. Astfel de situații relevante avem în cazul Liceului Teoretic „Marin Preda” din Odorheiu Secuiesc (de predare exclusiv în limba română într-un municipiu și zonă cu populație preponderent maghiară), unde raportul bugetelor necesar – calculat este de peste 152% , sau în cazul Liceului Teoretic „Kemény János” Toplița (un municipiu

și o zonă cu populație preponderent română), unde raportul respectiv este de asemenea peste 150%, în ambele cazuri explicația fiind constituirea la nivel minim a claselor datorită situației minoritare amintite mai sus. Aici amintim și imposibilitatea constituirii de clase bilingve, adică clase cu 15 elevi la secția maghiară și 15 elevi la secția română, fiind puși în situația să aprobăm funcționarea separată a acestor clase, adică o clasă cu 15 elevi la secția română și o altă clasă cu 15 elevi la secția maghiară (de exemplu în cazul Liceului Tehnologic „Liviu Rebreanu” din orașul Bălan).

Mai mult, față de unele județe (Prahova, Timiș, Iași, etc., unde ponderea localităților –și a elevilor- din mediul rural este relativ mic), în județul nostru acest raport este de aprox. 55% pentru mediul rural. Problema în sine este că din cauza greutăților din ce în ce mai mari în constituirea claselor în școlile din mediul rural (din motive obiective), costul suplimentar alocat acestui mediu de învățământ nu mai reflectă îndeajuns situația schimbată în ultimii ani, rezultând și la acest capitol un necesar de fonduri suplimentare la salarii. Tot la acest capitol menționăm că majoritatea comunelor au un număr însemnat de sate componente, multe izolate geografic, cu grad ridicat de dispersie (Mărtiniș, Feliceni, Șimonești, Atid, Plăieșii de Jos, Lunca de Jos și Lunca de Sus, Ciucsângeorgiu, Tulgheș, Corund, etc.), existând –în plus- și diversitatea etnică între satele componente, cu efecte imediate asupra constituirii formațiunilor de studiu.

În încheiere, o ultimă, dar deloc negliabilă influență negativă asupra situației financiare a județului nostru amintim **gradul de calificare ridicat al cadrelor didactice**. În momentul stabilirii costurilor standard s-a pornit de la o situație dată, unele salarii medii valabile la vremea respectivă, pe nivele, pe medii etc. În intervalul de timp scurs, acest grad de calificare a tot crescut, a intervenit și o creștere substanțială a salariului mediu la educatoare/învățătoare (ele devenind – ca încadrare și ca salarizare- profesori în învățământul preșcolar respectiv primar), iar costul standard aferent acestei categorii nu a înglobat aceste influențe, doar influențele explicite ale majorărilor salariale. De exemplu, la Liceul Teoretic „Márton Áron” din municipiul Miercurea Ciuc, cu toate că avem în fiecare clasă efective de minim 30 de elevi, există totuși o depășire de 25% a fondului de salarii, deoarece în acest liceu avem un număr însemnat de cadre didactice cu gradul didactic I, majoritatea lor având și gradație de merit.

Datorită acestor influențe, în opinia noastră valoarea costului standard pentru coeficientul 1 acoperă necesarul de salarii și contribuții în proporție de numai 82% **Vă rugăm** să susțineți ca la modificarea, completarea *Hotărârii Guvernului nr. 136/2016 privind aprobarea normelor metodologice pentru determinarea costului standard per elev/preșcolar și stabilirea finanțării de bază de la bugetul de stat, din sume defalcate din T.V.A. prin bugetele locale, pe baza costului standard per elev/preșcolar, pentru toți preșcolarii și elevii din învățământul general obligatoriu particular și confesional acreditat, precum și pentru cei din învățământul profesional și liceal acreditat, particular și*

confesional, cu completările și modificările ulterioare, pentru asigurarea unui proces didactic conform standardelor de calitate, pentru asigurarea necesarului real de finanțare al unităților de învățământ, **pentru eliminarea subfinanțării învățământului și al rectificărilor bugetare succesive (de 3-4 ori pe ani), valoarea costului standard pentru coeficientul 1, să fie majorată în afară de procentul de creșteri salariale prognozate în învățământ pe anul 2019, cu cel puțin 18% pe anul 2019 (față de cel existent 4.413 lei).**

În încheiere Vă propunem atenției Dvs. și alte propuneri care cu siguranță ar putea contribui la rezolvarea unor probleme de funcționare sau finanțare a învățământului prin resurse proprii, locale, prin grija autorităților publice locale:

1. Modificarea legislației privind stabilirea taxelor și impozitelor locale în vederea adoptării unor modele internaționale, alternative, descentralizate de finanțare a învățământului obligatoriu, cum ar fi modelul canadian a **taxei educaționale pe proprietate** – „education property tax” (vezi: www.education.alberta.ca) prin care UAT-uri ar putea avea posibilități de stabilire a unor impozite/taxe pe proprietăți și utilizarea acestora exclusiv pe finanțarea unor programe de dezvoltare a învățământului public. În Canada din sumele colectate prin „education property tax” și repartizarea acestora unităților de învățământ prin sistem per capita se asigură finanțarea a 43% din cheltuielile de dezvoltare a învățământului public obligatoriu, inclusiv unele cheltuieli cu salarii. Această nouă posibilitate ar putea crește participarea UAT-urilor la finanțarea sistemului de educație la capitolul finanțarea complementară sau chiar cea suplimentară.
2. **Armonizarea completă a legislațiilor administrative, fiscale și educaționale** prin ordin comun al celor trei ministere în vederea asigurării funcționării și finanțării și din fonduri locale ale UAT-urilor a inițiativelor locale de funcționare a **programelor After School**, deoarece în lipsa unor proceduri și metodologii administrativ/financiare naționale exacte și clare concluziile verificărilor Curții de Conturi diferă de la județ la județ, punând în imposibilitate consiliile locale și cele județene să contribuie la finanțarea acestor inițiative.